

1. POČETAK RADA

PROGRAM EXCEL je namenjen radu sa podacima organizovanih u vidu **TABELA**.

Osnovna namena Excela je numerička obrada podataka na uređen način putem formiranja tabela, primenom funkcija i formula koje omogućavaju da izračunavanjem dođemo do rezultata.

Program se startuje komandom :

- Start > Programs > Office > Microsoft Excel
- Dvoklikom miša na prečicu na Desktopu

Mogućnosti programa ogledaju se u sledećem:

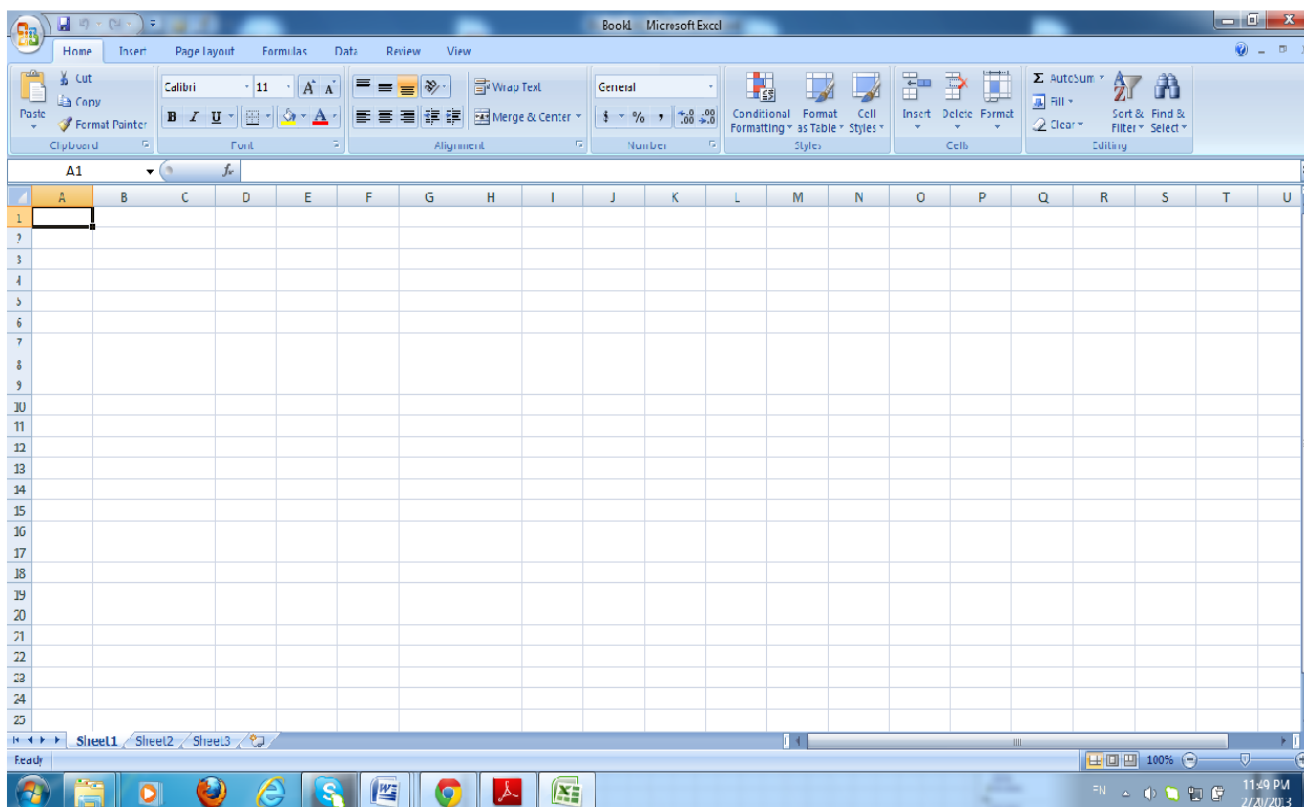
- numerička obrada podataka, tabelarna izračunavanja, izrada predračuna, matematička, statistička, grafička i druga analiza rezultata,
- izrada spiskova, šema i drugih dokumenata potrebnih u svakodnevnoj organizaciji podataka,
- grafičko prikazivanje podataka primenom velikog broja različitih dijagrama,
- korišćenje eksternih podataka, mogućnost razmene podataka sa drugim programima,
- upotreba slika i grafičkih modela.

1.1. Elementi radnog prozora Excela

- Na vrhu Excel prozora nalazi se dugme Office Batton (otvara funkcije za rad sa dokumentom: New, Save, Print, ...Close),
- paleta alatki Quick Access Toolbar,
- traka za naslov – naslovna linija i dugmad za zatvaranje programa, minimalnu i maksimalnu veličinu prozora.
- linija osnovnog menija (Home, Insert, Page Layout, Formulas, Data, Review i View),
- palete sa alatima grupisanim po funkcijama koje su predstavljene ikonama.

- Ispod toga je oznaka za ime ćelije i polje za formule.
- U dnu prozora nalazi se oznaka statusa, radni listovi, pomeranje listova, insert dugme,
- klizač po horizontali i vertikalni, prikaz strane, kontrola uvećanja.

Radni prozor Excela:

- **Naslovna linija** - je linija na kojoj se (osim naziva programa Excel) nalazi i ime radne sveske Book1. To ime se kasnije zamenjuje, posle komande Save As, imenom koje smo dali dokumentu koji radimo i ostaje trajno.
- **Linija osnovnog menija** – sastoji se iz sledećih kratica (opcija):

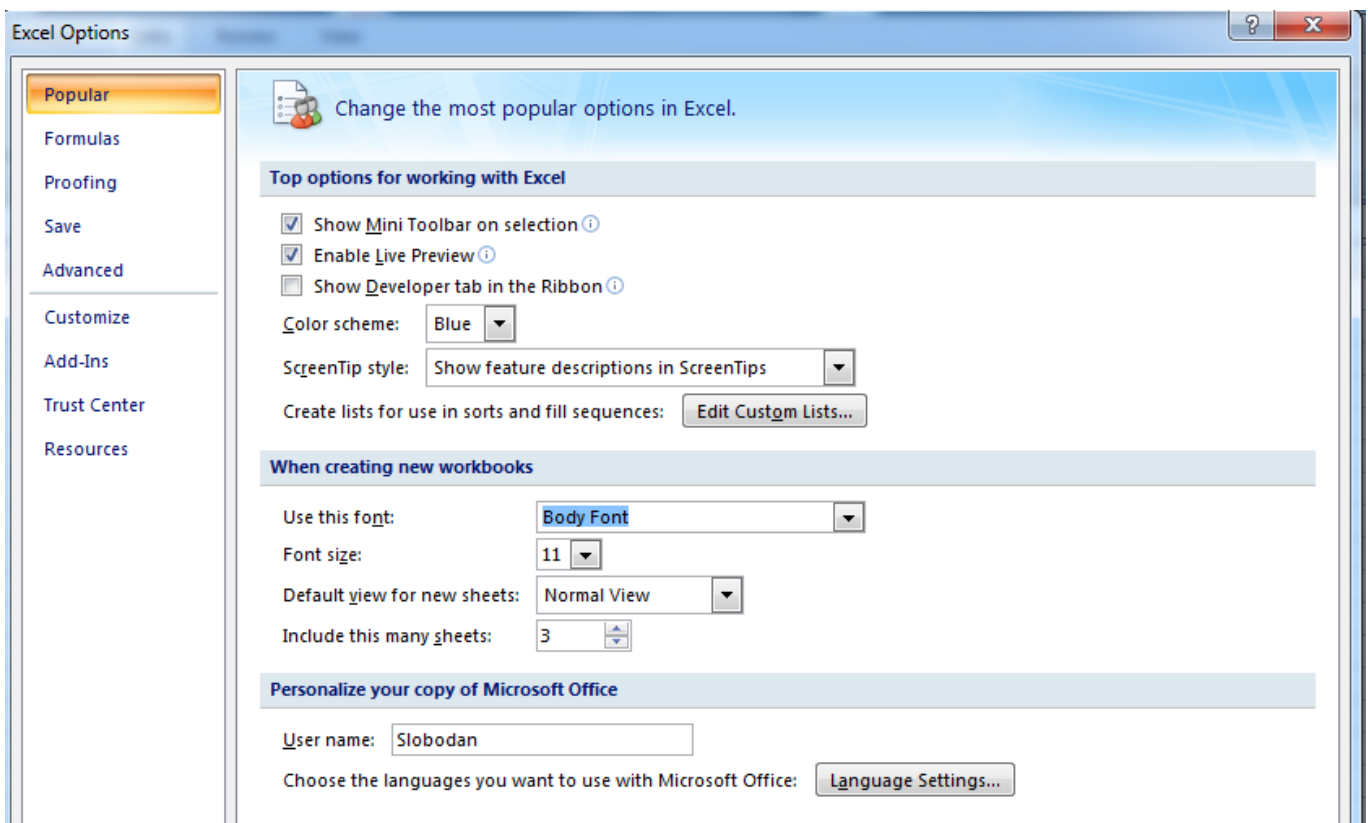
Home Insert Page Layout References Mailings Review View

Pritiskom na svako dugme pojaviće se linija - paleta sa alatima. (pogledati svaku opciju menija).

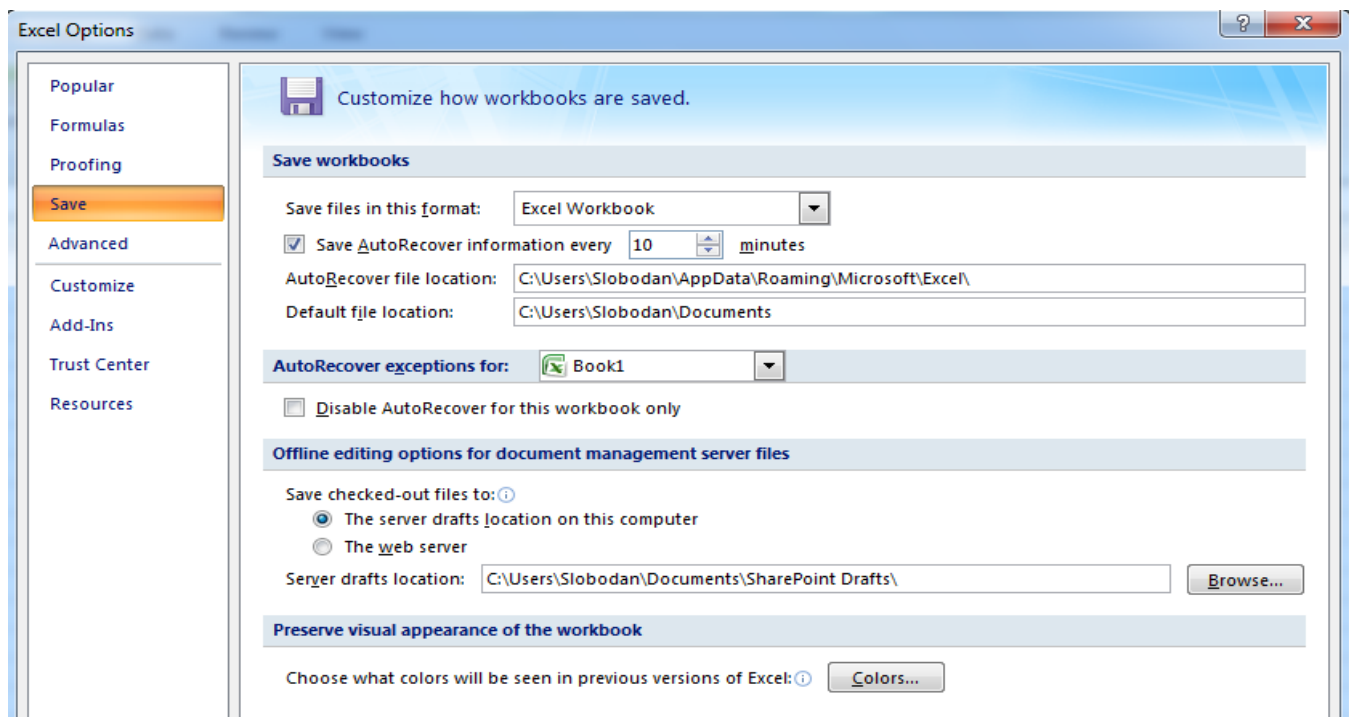
1.2. Podešavanje Excela (Excel Options)

Pritiskom na dugme Office u gornjem levom uglu otvaraju se funkcije za rad sa dokumentom, odnosno funkcije za podešavanje Excela. Izborom dugmeta **ExcelOptions** pokrećemo grupu funkcija za podešavanje Excela. Izabrane opcije važiće svaki put kada pokrenemo program, sve dok ih ne promenimo.

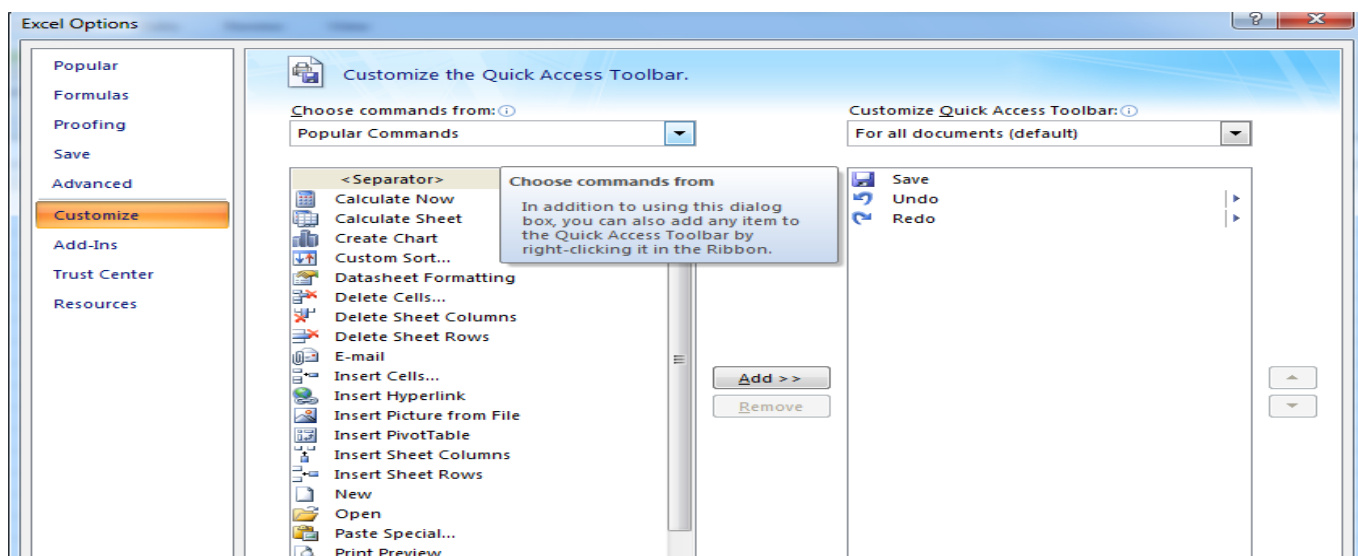
U grupi **Popular** u delu When creating new workbooks može se podesiti font, veličina fonta, broj listova (Sheets) u okviru radne sveske (workbook), izbor jezika. **Izbor jezika** se vrši tako što se izabere jezik u levom prozoru mišem, a zatim se pritisne na dugme Add čime će se naziv jezika pojaviti u desnom prozoru. Na kraju se izbor potvrdi pritiskom na dugme OK u donjem desnom delu prozora.

U grupi Save u delu Save workbooks možete izabrati da se vaše tabele čuvaju u formatu Excel 97-2003 Workbooks, a ne u originalnom formatu za Excel 2007, zbog ranijih zapisa u Excel 2003 ili starijim verzijama. Takođe, možete promeniti lokaciju foldera gde će Excel smeštati datoteke svaki put kada zadate komandu Save.

U grupi Customize mogu se odabrati funkcije koje najviše koristite i koje će se pojaviti u paleti alatki Quick Access, u gornjem levom uglu. Izbor se vrši pritiskom na funkciju u levom prozoru, a zatim na dugme Add, posle čega se funkcija pojavljuje u desnom prozoru. Funkcija se briše pritiskom na funkciju u desnom prozoru, a zatim na dugme Remove, posle čega će ikona funkcije biti izbrisana iz palete alatki Quick Access.

1.3. Paleta s alatima

Sadržaj paleta s alatkama možemo videti ako pritisnemo dugme u paleti sa komandama (**Home, Insert, Page Layout, Formulas, Data, Review i View**).

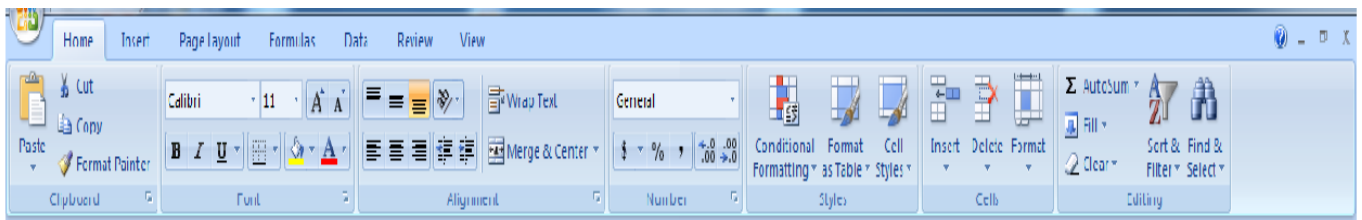
Svaka opcija menija otvara svoju paletu sa alatima. Palete se uključuju, odnosno isključuju komandom:

View > Show/Hide > izbor

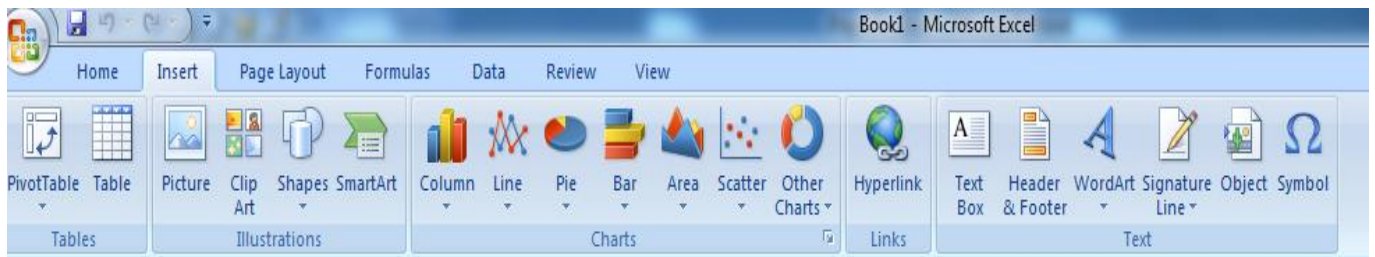
Sadržaj svake palete može se menjati, što zavisi od potrebe korisnika.

Ako se pređe strelicom miša na određenu alatku i zadrži kratko vreme, program će dati značenje te alatke.

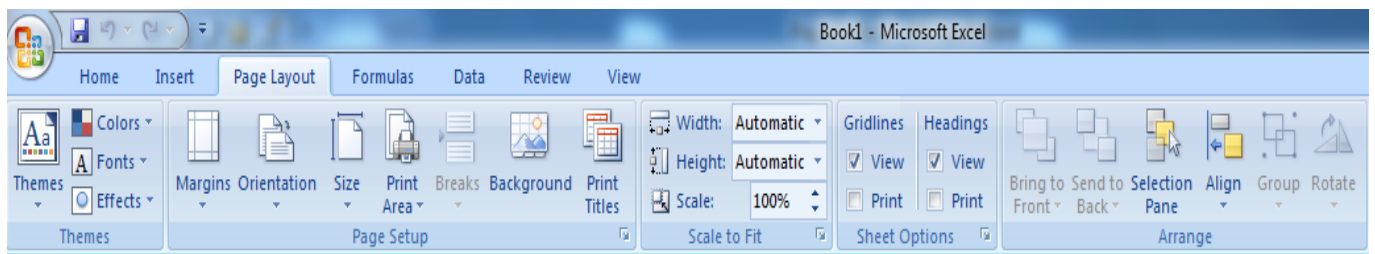
Paleta Home

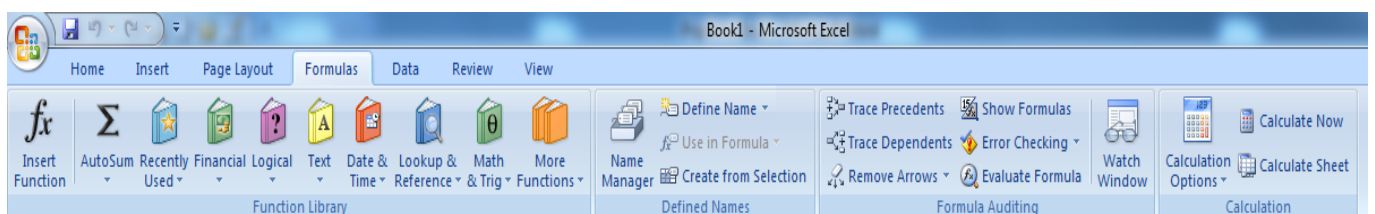
Paleta Insert

Paleta Page Layout

Paleta Formulas

1.4. Linija za formule

Linija za formule se sastoji iz dva dela: **Name Box** – u njemu se vidi položaj aktivnog polja, **Formula Bar** – aktivira se znakom jednakosti čime se uključuje opcija za pisanje formula u suprotnom se u polju može videti sadržaj selektovanog polja iz radnog lista. Kad u aktivno polje unesemo = formulu pišemo ili preko oznaka polja ili selektovanjem polja kao i kucanjem operatora (+, -, *, /).

2. RADNI LIST I RADNA SVESKA

2.1 Radni list

RADNI LIST (Worksheet) je osnovni prostor u kome se radi. Sastoji se od **polja (ćelija)** čiji je položaj određen oznakama kolona (A-Z i AA-IV – ima ih 256) i redova (brojevi od 1-65536) tako da polje u koloni A na rednom broju 10 ima oznaku A10. Referenca ćelije kolone A i ćelije 1 je A1. upisana je u polju **Name Box** koja se nalazi neposredno iznad radnog lista na levoj strani. Radna sveska se sastoj od radnih listova **Sheet1**, **Sheet2**, **Sheet3**,... Izbor lista vrši se klikom miša na jezičak sa imenom radnog lista u donjem levom uglu prozora programa. Odabrani radni list je tada AKTIVAN (sheet1). **Broj listova** zadaje se komandom

Office Button > Excel Options > Popular

PROMENA NAZIVA ĆELIJE. Ako želimo da taj naziv promenimo u neko ime koje nas na nešto asocira pritisnemo na polje, zatim na krajnje levo polje iznad tabele i tu napišemo naziv.

Ukoliko želimo da vidimo sva imenovana polja pritisnemo na strelicu pored polja u koje smo unosili nazive, izaberemo naziv polja i ono se automatski označi.

Drugi način je izborom **Formulas/Defined Names/Define Name** i unesemo naziv ćelije.

BRISANJE IMENA ĆELIJE. Za brisanje imena ćelije koristimo

Formulas/Defined Names/Name Manager i izaberemo naziv ćelije i pritisnemo na Delete.

2.2 Radna sveska

Više radnih listova čine **radnu svesku (Workbook)**.

Radna sveska je u osnovi sastavljena iz tri radna lista (**Sheet1, Sheet2 i Sheet3**) koji se generišu prilikom pokretanja Excel-a. Međutim, tokom rada radna sveska može dobiti neograničen broj radnih listova. Radne listove biramo pritiskom na naziv radnog lista. U jednom trenutku možemo otvoriti više radnih sveski.

2.3 Promena imena radnog lista

Nazive koji su dodeljeni svakom listu možemo promeniti tako što ga selektujemo, posle čega se aktivira neka od sledećih procedura:

- dva puta pritisnemo na naziv lista, 3
- pritisnemo desnim tasterom miša na jezičak izabranog radnog lista i na otvorenom kontekstnom meniju izaberemo **Rename**.

Na jezičku izabranog radnog lista upišemo novo ime, a zatim pritisnemo levim tasterom bilo gde na radnom listu. Na jezičku uočavamo novo ime radnog lista.

2.4 Promena redosleda radnih listova

Ukoliko raspored radnih listova ne odgovara možemo ga menjati tako što pritisnemo na list koji pomeramo, držimo taster i kad dodjemo na željeno mesto puštamo taster. Mala strelica koja se pri tom javlja ukazuje na mesto gde će biti smešten list koji pomeramo.

2.5 Premeštanje radnog lista s kopiranjem

Selektujemo radni list koji želimo da umnožimo (naziv), držimo pritisnut levi taster miša i taster <Ctrl>. Na malom listu koga drži strelica miša pojavljuje se znak +. Kad strelicom miša dođemo na mesto gde želimo da smestimo umnoženi radni list, otpuštamo taster miša i taster <Ctrl>. Na izabranom mestu se pojavljuje jezičak s nazivom kopiranog radnog lista i oznakom naziv (2).

2.6 Umetanje novih radnih listova

Pritiskom dugmeta **Insert Worksheet** (Shift + F11) - novi list se pojavi levo od lista koji smo izabrali. Ako ima više listova ne moraju se svi videti pa ih možemo listati strelicom.

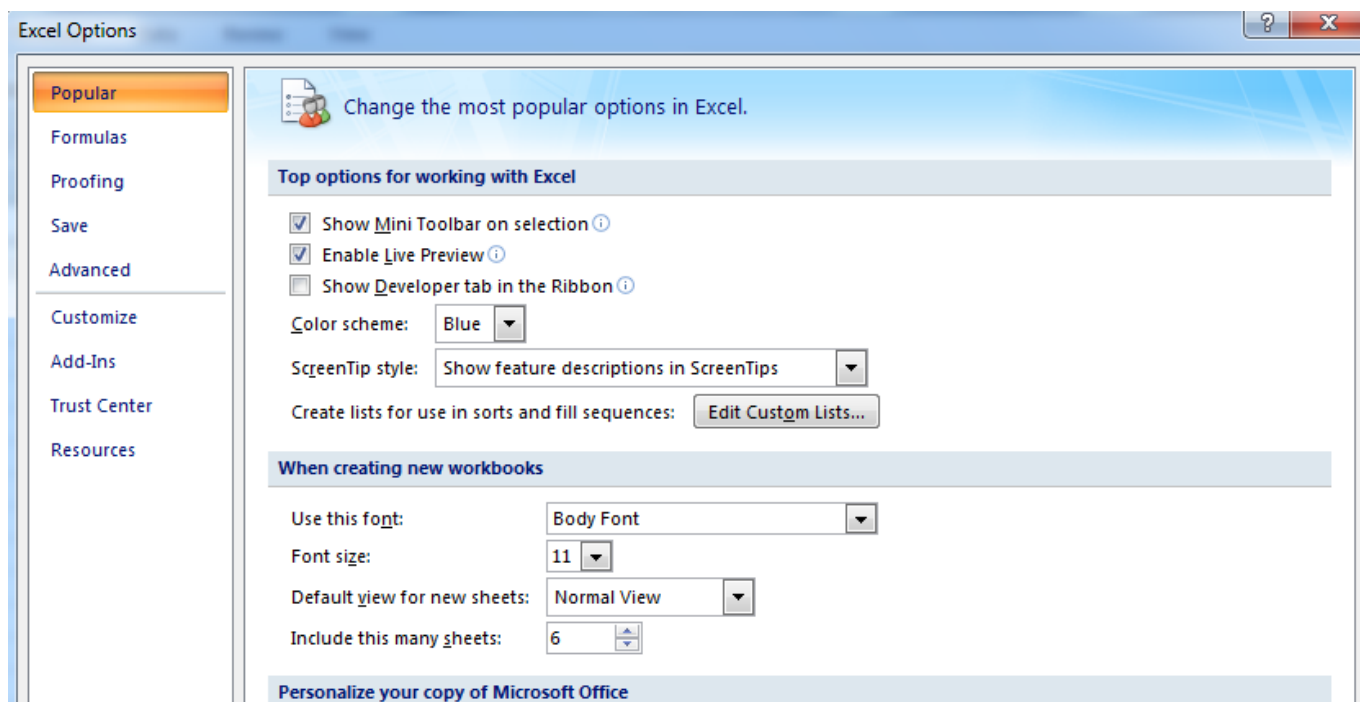
2.7 Brisanje radnih listova iz radne sveske

Izaberemo radni list koji želimo da obrišemo. Pritisnemo desnim tasterom i iz kontekstnog menija izaberemo **Delete**. Ukoliko se na listu koji brišemo nalaze podaci, pre brisanja se pojavljuje upozorenje kojim se traži potvrda brisanja.

VEŽBA 1.

- 1. Startovati program Excel**
- 2. Podesiti da radna sveska ima 6 radnih listova**
- 3. Aktivirati 5.list**
- 4. Napraviti redosled u svesci Sheet2, Sheet4, Sheet1, Sheet3, Sheet5, Sheet6**
- 5. Listovima Sheet1 i Sheet2 promeniti imena u Vezba1 i Vezba2**
- 6. Ispred lista 6 dodati novi list**
- 7. Obrisati list 4**
- 8. Snimiti radnu svesku pod imenom Vežba 1 u folderu koji treba napraviti na Desktopu pod nazivom M11.**

2. Office Batton >Excel Options > Include this mani sheets (podesiti na 6)

3. Aktiviranje određenog lista se vrši izborom u dnu strane na Sheet5.

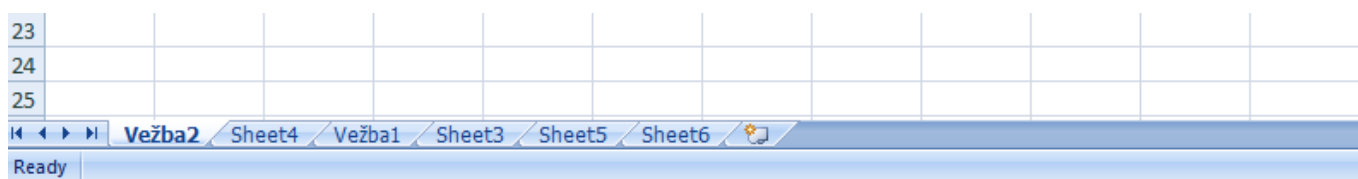
4. Promena redosleda radnih listova vrši se tako što pritisnemo na list koji pomeramo, držimo taster i kad dodjemo na željeno mesto puštamo taster. Mala strelica koja se pri tom javlja ukazuje na mesto gde će biti smešten list koji pomeramo.

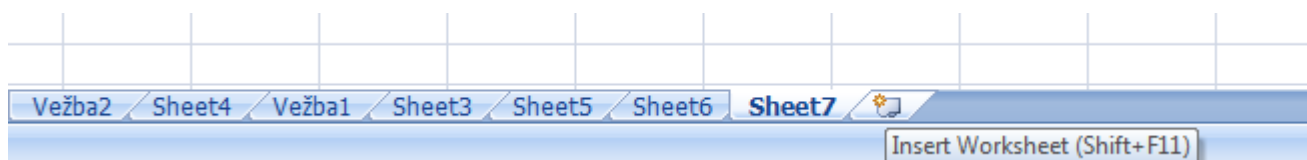
Promena imena radnog lista vrši se

- dva puta pritisnemo na naziv lista,
- pritisnemo desnim tasterom miša na jezičak izabranog radnog lista i na otvorenom

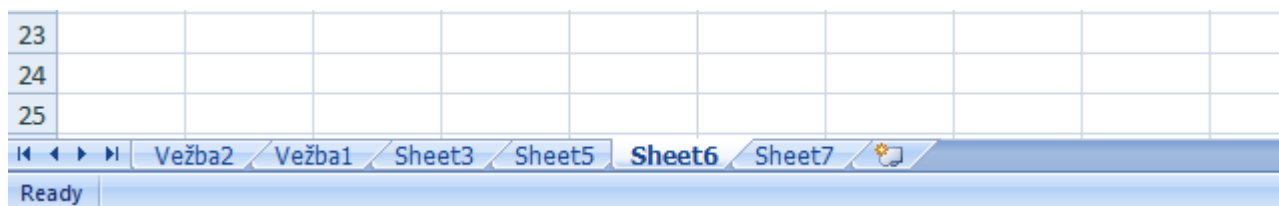
kontekstnom meniju izaberemo **Rename**. Na jezičku izabranog radnog lista upišemo novo ime, a zatim pritisnemo levim tasterom bilo gde na radnom listu.

5. Pritiskom dugmeta **Insert Worksheet** - novi list se pojavi levo od lista koji smo izabrali.

6. Izaberemo radni list koji želimo da obrišemo. Pritisnemo desnim tasterom i iz kontekstnog menija izaberemo **Delete**. Ukoliko se na listu koji brišemo nalaze podaci, pre brisanja se pojavljuje upozorenje kojim se traži potvrda brisanja.

7. Office Batton >Save As > Vežba 1.